

L'examen personal i directe en els procediments de revisió de discapacitat

El certificat que s'emet com a resultat d'un procediment de reconeixement de discapacitat possibilita que la persona pugui accedir a les garanties suplementàries necessàries per viure amb plenitud de drets. Atès que la discapacitat no és una situació estàtica, sinó que evoluciona, s'ha previst la possibilitat de revisar-ne el grau, cosa que permet que la persona també pugui tenir accés a mesures de suport diferents, adequades a les necessitats del seu estat.

La normativa que regula aquesta qüestió és el Reial decret 1971/1999, de 23 de desembre, del procediment per al reconeixement, la declaració i la qualificació del grau de discapacitat. Aquesta norma preveu que es pot instar la revisió del grau de discapacitat reconegut, per agreujament o per millora, quan hagin transcorregut almenys dos anys des de la data en què es va dictar la resolució, si bé no és necessari exhaurir aquest termini quan s'acrediti un error de diagnòstic o s'hagin produït canvis substancials en les circumstàncies que van donar lloc al reconeixement de grau.

L'examen de la persona previ a la resolució ha de ser la pràctica habitual en els procediments de discapacitat

Així mateix, la norma disposa que la valoració de les situacions de discapacitat i la qualificació de grau s'han de fer un cop examinada la persona interessada pels òrgans tècnics competents, els quals poden demanar a professionals d'altres organismes els informes pertinents per a la formulació dels seus dictàmens. També preveu que quan les circumstàncies especials de les persones interessades ho aconsellin l'òrgan tècnic pot formular el seu dictamen en virtut d'altres informes emesos per professionals autoritzats.

D'aquesta manera, caldria entendre que l'examen de la persona prèviament a la resolució hauria de constituir la norma general i la pràctica habitual en aquests procediments, tant en els supòsits de reconeixement de grau com en els casos de revisió i, en especial, quan ha transcorregut el termini ordinari establert per a la revisió. La possibilitat de resoldre sobre la base d'informes d'altres professionals s'hauria d'entendre amb caràcter excepcional.

Algunes queixes posen en relleu casos en què les persones han demanat la revisió de grau i la resolució s'ha emès únicament d'acord amb els informes aportats per la persona interessada, sense que l'òrgan tècnic li hagi fet un nou examen. En aquests supòsits la resolució indicava de manera genèrica que les alegacions efectuades havien estat valorades per l'equip tècnic, però que no se'n desprenien fets o dades noves que desvirtuessin les que van fonamentar la resolució anterior i, per aquest motiu, es desestimava la sol·licitud de revisió.

Cal motivar convenientment les resolucions sobre revisió de discapacitat

Davant d'aquestes situacions, el Síndic ha recordat, d'una banda, la necessitat d'una motivació suficient i adequada a cada cas, conforme amb els principis d'una bona pràctica administrativa.

D'altra banda, tot i que no sempre un empitjorament de l'estat de salut de la persona hagi de comportar un increment del grau de discapacitat reconegut, cal considerar la importància que es faci una valoració individualitzada, mitjançant una avaluació tècnica específica que determini si s'ha produït aquest empitjorament, i si afecta o no la qualificació de discapacitat. Per això, el Síndic ha recomanat que es faci l'examen de la persona interessada amb caràcter general perquè els professionals especialitzats puguin comprovar-ne l'evolució, cosa que aporta més garanties per a la correcció de la decisió que s'adopta.

Queixa 04923/2010

El promotor de la queixa exposa la seva disconformitat amb una resolució per la qual es desestima la revisió de discapacitat, tot indicant que de les al·legacions efectuades no es desprenen fets o dades noves que desvirtuïn les que van fonamentar la resolució anterior, sense haver-li fet un reconeixement previ per determinar la variació o no de les circumstàncies que van donar lloc al reconeixement de grau.

El Síndic recorda al Departament de Benestar Social i Família les disposicions de la normativa vigent, en el sentit que la valoració de les situacions de discapacitat i la qualificació de grau s'han d'efectuar amb l'examen previ de la persona per part dels òrgans tècnics corresponents.

En aquest cas concret, no es justifica que la persona interessada estigui sotmesa a cap circumstància especial, i la seva condició actual de persona privada de llibertat tampoc no comporta un impediment per fer aquest reconeixement. Per això, suggereix que s'introdueixin mesures perquè l'examen directe de la persona interessada sigui la pràctica habitual en aquests procediments, i que se sotmeti el promotor d'aquesta queixa a un nou reconeixement.

El Departament informa finalment que els professionals de l'equip de valoració es van desplaçar al centre penitenciari per fer-lo, i que es va dictar una nova resolució sobre el cas, de manera que el Síndic considera acceptat el suggeriment.

Queixa 02513/2011

La persona interessada planteja una queixa per la manca de reconeixement previ en una resolució per la qual es desestima la sol·licitud de revisió de discapacitat. Indica que ha patit un empitjorament important del seu estat de salut, que necessita l'assistència d'una altra persona per a les activitats de la vida diària, i demana que es reconegui aquesta situació.

El Departament de Benestar Social i Família informa que per dictar aquesta resolució es van tenir en compte els informes mèdics aportats per la persona interessada, que no justificaven un empitjorament respecte de la situació anterior ja avaluada.

El Síndic constata que la resolució de reconeixement de grau de discapacitat s'havia fet més de dos anys abans i suggereix que l'equip de valoració li faci un nou reconeixement per determinar el grau de discapacitat actual.

En la seva resposta, el Departament comunica que la persona interessada ha presentat una nova sol·licitud de revisió, a la qual se citarà oportunament per fer la valoració tècnica. El Síndic entén que amb això no es pot considerar acceptat el suggeriment formulat, però recomana que s'agilitin els tràmits oportuns i que, prèviament a la resolució, es faci un nou reconeixement a la persona interessada.